

Til Universitetsstyret
Fra Universitetsdirektøren

Sakstype: Orienteringssak
Møtesaksnr.: O-sak 6
Møtenr.: 8/2015
Møtedato: 8. desember 2015
Notatdato: 1. desember 2015
Arkivsaksnr.:
Saksbehandler: Bente Hennie Strandh

Lærings- og arbeidsmiljøåret 2016

I henhold til UiOs årsplan for 2016-2018 er 2016 satsningsår for arbeids- og læringsmiljø ved UiO. Flere av tiltakene i årsplanen bygger opp under dette:

- Tiltak 1 «Fakultetene skal iverksette tiltak som styrker studentenes integrering i fagmiljøet. Det skal gis god oppfølging underveis i studiene»
- Tiltak 2: «Fakultetene skal styrke studentenes læringsutbytte og utdanningens arbeidslivsrelevans gjennom mer bruk av nyskapende og studentaktive lærings- og vurderingsformer. UiOs felles utdanningsvisjon skal gjenkjennes i alle studieprogram».
- Tiltak 4: «Rekrutteringsprosessene ved UiO skal forbedres.

Årsplanen trekker videre frem arbeidet med digital eksamen, satsning på førsteårsstudenten, arbeidet med utdanningskvalitet, utviklingen av en felles plattform for god ledelse ved UiO og utvikling av bygningsmassen slik at den bidrar til at UiO innfrir sine ambisjoner om å tilby et moderne arbeids- og læringsmiljø.

Ambisjoner for året og organisering av arbeidet har vært diskutert med rektoratet, i fellesmøte mellom fakultetsdirektører og dekaner i AMU og LAMU og med de ansattes organisasjoner.

Følgende har fått tilslutning i ovennevnte møter

Ambisjonene for året bør være å gjennomføre tiltak som:

- setter arbeidet med et lærings- og arbeidsmiljø høyt på agendaen i alle deler av organisasjonen.
- øker bevisstheten om hva et godt lærings- og arbeidsmiljø betyr for prestasjoner og resultater for studenter og ansatte.

Satsningen bør være et virkemiddel for å nå målene i Strategi 2020, for å gjennomføre tiltak definert i universitetets årsplan 2016-2018 og for å møte utfordringer skissert i SAB-rapporten.

Det bør gjennomføres tiltak på alle nivåer ved UiO for å realisere ambisjonene, med rom for lokale tilpassinger og definering av lokale mål.

Satsningen bør ha som mål å inkludere tiltak som har «varig verdi» og som strekker seg ut over enkeltarrangementer.

Satsningen bør inkludere tiltak knyttet til studentenes fysiske læringsmiljø. Her vil oppussingen av Sophus Bugges hus (SB) være sentralt. Eiendomsavdelingen vil dette året også planlegge fremtidig oppgradering av andre bygninger. I denne planleggingen vil et godt fysisk læringsmiljø være førende. Blant annet gjennom åpne førsteetasjer som inviterer til og åpner for tverrfaglig aktivitet, slik det er skissert i Masterplan for UiOs eiendommer.

Innen utgangen av 2015 har nesten alle enheter gjennomført Arbeids- og klimaundersøkelsen (ARK). Oppfølging og gjennomføring av tiltak som følger av ARK vil skje på de enkelte enhetene i 2016 og bør inngå som en del av satsningen.

UiO bør bruke de nye for ansatte-nettsidene, som ble lansert 1. desember 2015, som et virkemiddel for å fremme en delingskultur, åpenhet og gjennomsiktighet.

I tillegg bør dette året brukes til å *synliggjøre sammenhengen mellom et godt arbeidsmiljø og et godt læringsmiljø*.

Organisering og videre arbeid

En koordineringsgruppe er oppnevnt med kontaktpersoner fra fakulteter, museer, UB, LOS og Studentparlamentet. Arbeidet koordineres fra Enhet for lederstøtte. Koordineringsgruppen har sitt oppstartsmøte 14. desember. I desember settes også møteplanen for våsemesteret. Det planlegges et seminar i januar der koordineringsgruppen gjennomgår tiltak og planer mer i detalj.

15. desember vil enhetenes årsplaner for 2016 foreligge, her forventes ytterligere konkretisering av tiltak og planer som støtter opp om satsningsåret. Årsplanene vil være med å danne grunnlag for innholdet i seminaret i januar i tillegg til innspill fra de ansattes organisasjoner og verneombudet. Dette gjelder også innspill fra styremedlemmene Heidi Bang og Hans Christian Paulsen (se vedlegg).

Styret vil få en første utdypende orientering om planer og tiltak på sitt møte 9. februar 2016. Deretter vil styret holdes orientert gjennom satsningsåret.

Gunn-Elin Aa. Bjørneboe
universitetsdirektør

Bente Hennie Strandh
seniorrådgiver

Vedlegg:

- Innspill fra styremedlemmene Heidi Bang og Hans Christian Paulsen

Til: Universitetsstyret

Fra: Styrerepresentanter Heidi Bang og Hans Christian Paulsen

Notat

Innspill til orientering om arbeids- og læringsmiljøåret 2016

2016 er valgt som arbeids- og læringsmiljøåret. Dette ønsker vi at skal markeres tydelig i styrets arbeid gjennom synlige og viktige satsinger på studentene og utdanningsmiljøet på UiO. I UiOs overordnede styringsdokument, Strategi 2020, står det at "UiO skal tilby landets beste læringsmiljø gjennom klarere forventninger, tettere oppfølging, bruk av varierte læringsformer, læringsfremmende evaluering og god pedagogisk kompetanse." Ambisjonen for det kommende året bør være å jobbe mot å få til dette. Vi opplever at gode tiltak for et større fokus på utdanningsaspektet ved institusjonen vår er noe styret ønsker å arbeide mer med. Vi vil derfor med dette presentere en læringsmiljøpakke med tiltak for vårt arbeid inn i 2016, som kan bidra til at UiO blir en fremragende institusjon på undervisningsområdet.

Det er fire aspekter ved læringsmiljø – det fysiske, det sosiale og psykiske (psykososiale), og det faglige. Følgende tiltak representerer en bred satsing på alle disse aspektene. Forslagene innebærer innspill til strategiske satsinger, budsjettprioriteringer, og tiltak som vi ønsker at administrasjonen skal utrede.

Strategiske satsinger:

Forventningsavklaring for nye studenter

- **Hva:** En forventningsavklaring ved studiestart innebærer at programansvarlig gjennomgår hva nye studenter kan forvente av UiO som institusjon, og hva UiO og studieprogrammene forventer av sine studenter.
- **Hvorfor:** Mottak på studiet er ofte studenters aller første møte med UiO og høyere utdanning. En forventningsavklaring kan bidra til å gjøre studiet meningsfylt for studentene gjennom å konkretisere hva det er de kommer til å få kompetanse på i løpet av graden sin ved UiO. Det tydeliggjør hva som kreves av en student i høyere utdanning i motsetning til en elev i videregående skole, og kan bidra til å hjelpe studentene med å organisere studiehverdagen og sette krav til seg selv i en tilværelse basert på ansvar for egen læring. Studentenes helse- og trivselsundersøkelse (SHoT) fra 2014 viser at «*Om lag en av ti sier at uklare forventninger til dem som studenter ofte påvirker studiet negativt, mens fire av ti erfarer dette av og til. Det er også mange som opplever problemer med å forstå undervisningen.*» (s. 17). SHoT viser videre at «*Det er en signifikant høyere andel som ikke følte seg godt mottatt blant studentene på UiO, sammenlignet med studentene på hhv. UiB og NTNU.*» (s. 12).
- **Hvordan:** Målsetting i årsplan om at alle programmer skal ha en forventningsavklaring ovenfor nye studenter ved studieprogrammet.

Tilretteleggingsstrategi

- **Hva:** Strategi for tilretteleggingstilbudet ved UiO, som skisserer hvilke mål man har for det fysiske og pedagogiske tilbudet til de med tilretteleggingsbehov.
- **Hvorfor:** Slik det er i dag mangler UiO en egen strategi for tilretteleggingsarbeidet ved institusjonen. Det gjør at målsettingen blir å holde seg innenfor dagens lovverk i stedet for å satse på et best mulig tilbud for de som har spesielle tilretteleggingsbehov. Dette fører til at ellers ressurssterke studenter og potensielle forskere ikke fungerer optimalt fordi de ikke får

tilretteleggingen de er avhengige av, og er nødt til å jobbe seg gjennom byråkrati for å få det de trenger. Internasjonalt er det vanlig med et tilretteleggingsapparat som mest mulig effektivt skal sikre at for eksempel dyslektikere kan studere på lik linje med alle andre studenter. UiOs ambisjoner bør være høyere enn de er i dag.

- **Hvordan:** Behovet for en tilretteleggingsstrategi skal opp som sak i Læringsmiljøutvalget etter initiativ fra Studentparlamentet på et kommende møte. Vi ønsker at en strategi for tilrettelegging skal vedtas av universitetsstyret.

Semester for utveksling/fri tverrfaglig fordypning på alle bachelorprogrammer ved UiO

- **Hva:** Mange bachelorprogrammer ved UiO har allerede 30 åpne studiepoeng i samme semester. Dette bør være normalen for bachelorprogrammene ved UiO der det er mulig.
- **Hvorfor:** Studenter er i dag en gruppe som beveger mye på seg, både mellom landegrensener, institusjoner og fagretninger. Det er et uttalt mål for UiO og regjeringen å øke andelen som drar på utveksling, og UiO satser nå stort på økt tverrfaglighet. En inkorporering av dette i graden gjennom 30 åpne poeng som studentene disponerer fritt vil sikre at dette blir en naturlig del av alle studieløp. Frafall er i dag et av de største problemene i sektoren (Riksrevisjonens undersøkelse av studiegjennomføringen i høyere utdanning). En slik ordning vil sørge for at studenter som bytter studieretning kan utnytte studiepoengene de tar mest mulig effektivt. MN (matematisk-naturvitenskapelige fakultet) ønsker allerede å implementere det i sine bachelorprogrammer (InterAct, programrevisjonen). Forslaget er også i tråd med anbefalingene fra SAB tverrfaglighet.
- **Hvordan:** Målsetting i årsplan om at alle bachelorprogrammer ved UiO skal ha 30 åpne studiepoeng samlet i et semester i løpet av graden.

Budsjettsatsinger:

Læringscenter

- **Hva:** Samling av UiOs pedagogiske ressurser m.m. på Georg Sverdrups Hus, slik at disse blir lettest mulig tilgjengelig for studenter og vitenskapelig ansatte, samt en oppussing av førsteetasje for å tilpasse biblioteket moderne læringsmiljøbehov.
- **Hvorfor:** En investering i et fysisk senter for læring, formidling og digitalisering vil være et synlig symbol på UiOs prioritering av studentenes læringsmiljø. UiO har i dag allerede et godt ressursapparat når det kommer til formidling og digitalisering, men det er spredd over flere enheter. For å sikre et oversiktlig og effektivt tilbud bør disse samkjøres i størst mulig grad. Slike sentre er vanlig internasjonalt, og flere norske institusjoner satser nå på dette. Dette er i tillegg noe vi oppfatter at det allerede er interesse for i styret.
- **Hvordan:** Prioritering over neste års budsjett.

Styrking av faglig-sosiale tiltak ved studiemottak

- **Hva:** Økt fokus på gode tiltak for å bygge det sosiale læringsmiljøet på programmer gjennom faglig-sosiale arrangementer og bedre mottak av nye studenter.
- **Hvorfor:** I UiOs årsplan står det at UiO skal styrke faglig og sosial integrering fra studiestart (s. 7). Miljø for læring kommer ikke av seg selv, og ved MN har man nå begynt å arbeide bevisst med å skape et slikt miljø. Fra rammedokumentet til MN-satsingen InterAct: «*Både studentene selv og faglitteraturen påpeker at den viktigste forutsetningen for god utdanning er et trygt og inkluderende sosialt læringsmiljø som oppmuntrer til læring og utvikling og samtidig demper det som oppleves som «farlig».*» (3.2.2). Strategien for å få til dette blant studentene innebærer blant annet bedre introduksjonsforelesninger og egne programseminarer. Det bør være et mål at slike satsinger sprer seg til resten av UiO, men dette må skje på hvert fakultets egne premisser. Ved å sette av egne midler til dette kan

styret oppmuntre fagretninger som ønsker å investere mer i det sosiale læringsmiljøet. Disse midlene bør ligge sentralt og være søkbare slik at man er sikret at de går til den konkrete gjennomføringen av slike prosjekter.

- **Hvordan:** Midler fra budsjett øremerket gjennomføring av faglig-sosiale opplegg for nye studenter, som institutter kan søke om støtte fra dersom de ønsker å gjennomføre noe utover det ordinære studiestartopplegget.

Styrket pedagogisk kursing for vitenskapelig ansatte

- **Hva:** UiO bør tildele mer midler til pedagogisk kursing for å tilfredsstillere dagens etterspørsel blant de ansatte. Det innebærer også et bedre tilbud for de midlertidig ansatte som i dag har ansvar for mye undervisning uten den nødvendige kompetansen. En slik styrking bør også innebære et utvidet tilbud med lavterskelkurs slik at de ansatte kan oppdatere sin pedagogiske kompetanse.
- **Hvorfor:** God undervisningskvalitet er avhengig av gode undervisere. Som Uniforum-artikkelen "UiO-ansatte i kø for å ta universitetspedagogikk" fra 9.11.15 viser er det stor etterspørsel fra vitenskapelig ansatte etter økt pedagogisk kompetanse. En økt satsing på kursing vil ha stor effekt for hele UiO, og er derfor et essensielt fokus i arbeids- og læringsmiljøåret. Det er også viktig med et mer fleksibelt tilbud, siden behovene til de ansatte er forskjellige.
- **Hvordan:** Øke bevilgningen til pedagogisk kursing over budsjettet, og opprette for eksempel halvdagskurs som fornyer og videreutvikler formidlingskompetansen til vitenskapelig ansatte.

Utredningssaker:

Rådgivningstime for alle nye studenter i løpet av første studieår

- **Hva:** Alle studenter skal ha et møte med en rådgiver i løpet av første studieår hvor man tar for seg faglig og sosial trivsel, mestringfølelse og tilretteleggingsbehov, med mål om å sørge for at studentene føler seg sett, og har en studiehverdag som sikrer best mulig gjennomføringsevne.
- **Hvorfor:** UiO sliter med høye frafallstall, og manglende innsikt i grunnene til at studenter faller fra studiene sine. Samtidig viser undersøkelser som SHoT at studenter sliter med mange aspekter ved studenttilværelsen. Ved MN har de som en del av InterAct-satsingen begynt med ForVei, som nettopp innebærer at førsteårsstudenter får tilbud om en rådgivningssamtale. Erfaringene fra dette viser at studentene setter pris på at UiO ser dem og er opptatt av deres behov. I tillegg opplever de veiledningen som nyttig i form av at de ble mer trygge på seg selv, og mer motivert for studiet (ForVei-rapport 2011/2012, s. 13). Samme rapport viser også at 15 % av de spurte studentene sier samtalen hadde innvirkning på deres valg om å fortsette eller avslutte studiene (s. 15).
- **Hvordan:** Utrede tidsbruk og prioriteringer blant rådgiverapparatet på UiO for å se om det er mulig å omprioritere måten man jobber på, og hvilke ressurser som kreves for å få til dette. Målet bør være at alle studenter i løpet av første eller andre semester får tilbud om en kort samtale.

Arbeidsgruppe for kvalitet i utdanning

- **Hva:** Det skal eksistere et utvalg som utøver kvalitetssikring på alle nivåer ved institusjonene. Det skal være et faglig samarbeidsorgan som består av representanter fra studentene, de vitenskapelig ansatte, ledelse og gjerne representanter fra yrkesfelt, næringsliv eller praksisfelt.

- **Hvorfor:** Mange studenter opplever i dag usikkerhet i forhold til hvor man skal melde fra om dårlig undervisningskvalitet. Det kan være høy terskel for å benytte seg av rapporteringsordninger på nettsidene, ettersom dårlig undervisning gjerne ikke framstår som alvorlige problemer. Samtidig mangler det et organ på UiO som har studiekvalitet som sin kjerneoppgave. NOKUT vil i mange tilfeller bli for fjernt fra UiOs egen virksomhet til å kunne følge opp dette arbeidet på en daglig basis. Fordelene ved et slikt organ vil være kompetanseoverføring mellom studieprogrammene, og et proaktivt arbeid med å forbedre studietilbudet til UiO.
- **Hvordan:** Utrede hvem som arbeider med dette på fakultetene i dag, og se på mulighetene for å opprette et eget organ for å kanalisere arbeidet.